

SG-031

Mol in de Eerste Wereldoorlog

door de ogen van tijdsgetuigen

Redacteur:
Kamiel Mertens

Een coproductie van:
**Kamer voor Heemkunde
van Mol vzw
&
Studium Generale vzw**

Een nieuw 'gewichtig' boek over het rijke verleden van Mol

"Mol in de Eerste Wereldoorlog – door de ogen van tijdsgetuigen"

een bundeling van geheime oorlogsdagboeken, officiële rapporten en allerlei gesprokkeld oorlogsnieuws; samengebracht en van commentaar en aanvullingen voorzien door redacteur Kamiel Mertens. Een uitgave van de **Kamer voor Heemkunde van Mol vzw & Studium Generale vzw te Balen**, 2009; ± 620 pp; formaat A4, softcover gelijmd: 155 illustraties z-w.
ISBN 978-90-76967-31-8

Hoe koopt u dit boek?

Door overschrijving van **40 €** op ING 320-0268771-54 van Studium Generale vzw – Holven 11 – 2490 Balen (*Mededeling: "Mol-WO-1"*) + **10 €** extra aan verzendingskosten. De verzending gebeurt dan per Taxipost de eerstvolgende werkdag.

Of door contante betaling van 40 € bij Studium Generale vzw in Balen
(*na telefonische afspraak met K. Mertens - 014-81.33.75*)

(Het boek is tijdelijk ook te koop aan dezelfde prijs bij de Molse Kamer voor Heemkunde - in 't Getouw)

een coproductie van

de Kamer voor Heemkunde van Mol vzw ('t Getouw, Molenhoekstraat 1 te 2490 Mol en Studium Generale vzw te Balen

Uit de inhoudstafel

Hoofdstuk 1: De Eerste Wereldoorlog (in België) in vogelvlucht (door K.M.)

(Hoe lagen anno 1914 de kaarten in Europa? – België, slagveld van Europa - Hoe had België zich voorbereid op een eventuele oorlog? - De Duitse invasie in België - De Duitse "bijna-overwinning" en de loopgravenoorlog - Organisatie van de Duitse bezetting in België - Voorbereiding van de eindstrijd - De bevrijding en de thuiskomst van de "afwezigen".

Hoofdstuk 2: Algemeen overzicht der gebeurtenissen... (*officieel rapport van Mol*)

Hoofdstuk 3: Het oorlogsdagboek van E.H. Karel Helsen

(Paul Vos over Karel Helsen + Het dagboek van Karel Helsen)

Hoofdstuk 4: Het oorlogsdagboek van Edmond Van Eynde

(Paul Vos over Edmond Van Eynde + Het dagboek van Edmond Van Eynde)

Hoofdstuk 5: Nabeschouwingen bij de Grote Oorlog door Jakob Smeulders

(Paul Vos over Jakob Smeulders + Nabeschouwingen & statuut "nationale erkentelijkheid" door Jakob Smeulders)

Hoofdstuk 6: Patoors rapporteren over de grote oorlog

Mol-Centrum (St Petrus en Paulu) - Mol-Achterbos (St Apollonia) - Mol-Millegem (Ste Odrada) - Mol-Postel (St- Nikolaas) (rapporten 1915 en 1919) - Mol-Rauw (St Carolus Borromeus) - Mol-Sluis (St Bernardus) - Mol-Wezel (St Jozef) - Hospitaalzusters van Gasthuis Mol (klacht over wolbeslag)

Hoofdstuk 7: Verslagen aan en van het College Burgemeester en Schepenen

Hoofdstuk 8: De Kamer voor Heemkunde over de Eerste Wereldoorlog

Camille Delvaux over “Mol in de grote oorlog” - Expositie 2003 “Grote Oorlog in Mol” - Selectie uit ‘Molse Tijdingen’ & ‘Nieuwsbrief van de Heemkamer’

Hoofdstuk 9: Rik Nuyts over Ginderbroek tijdens de Eerste Wereldoorlog

Hoofdstuk 10: Het “Annoncenblad” en de “Gazet van Moll”

(een zeer brede selectie van allerlei oorlogsberichten uit de jaren 1914-1919)

Hoofdstuk 11: Diverse bronnen over aspecten van Mol in de oorlog

Oorlogsnieuws in publicaties over Molse kerkdorpen

(Achterbos, vroeger en nu / Gompel – Twaalf eeuwen Gompel – vijftig jaar parochie / Rozenberg – 400 jaar Rozenberg - 100 jaar Lichtstoet / Wezel – Van Weselo tot Wezel)

Verder: Generaal De Schepper in de Kempen - “Kroniek van een dorp in oorlog” (Alex Vanneste) – “Epos van de draad” (Louis Sterken) - “Den oorlog verklaard - grote oorlog provincie Antwerpen” (Sam Van Clemen) - “De Duitschers in de Kempen” (Eugeen Waterschoot) - «Cinquante mois d’occupation allemande en Belgique» (Gille-Ooms-Delandsheere)

Bijlagen: (Extra illustraties – Wie was Charles de Broqueville - Molse gesneuvelden van de Eerste Wereldoorlog - Selectieve bibliografie ‘Eerste Wereldoorlog in België en de Kempen’ - Summiere kalender 1914-1919)

Over het boek

De belangstelling voor de Eerste Wereldoorlog steekt opnieuw de kop op. Overal verschijnen nieuwe boeken, zowel globale studies over het eerste echte wereldconflict als boeken over lokale geschiedenis. Het gemeentearchief van Mol en de Molse Heemkamer hebben waardevolle en belangrijke documenten in bezit die een getuigenis uit de eerste hand geven: de oorlogsdagboeken van **E.H. Karel Helsen** (toen aalmoezenier van het gasthuis van het H.Hart) en van **Edmond Van Eynde** (kandidaat-notaris, rentenier, ingezetene van Mol). Beiden waren scherpe observatoren en hadden veel contacten waardoor ze veel nieuwtjes op het spoor kwamen. Ze waren beiden zeker van geen kleintje vervaard – want ontdekking van zo’n dagboek kon deportatie naar Duitse kampen tot gevolg hebben. Voor de eerste keer worden die beide kostbare en kwetsbare handschriften helemaal uitgewerkt en in boekvorm samengebracht. Daarnaast vinden we andere waardevolle documenten als de “Nabeschouwingen” van meester Jakob Smeulders (van het “Staatsweldadigheidsgesticht”), het officiële verslag dat het gemeentebestuur in 1919 voor de provinciegouverneur moest opmaken, artikels van Molse ingezetenen en historici... Om de oorlogsgebeurtenissen in zijn plaatselijke context te zetten nemen we ook honderden berichten op die tussen 1914 en 1919 verschenen in de weekbladen “Annoncenblad van Moll” of “Gazet van Moll”. Als u meer wilt vernemen over wat uw Molse voorouders allemaal hebben meegemaakt in die turbulente tijden, dan is dit boek onontbeerlijk voor u!

Over de samenstellers

Vos Paul (*auteur van de biografische nota's over Helsen, Van Eynde en Smeulders*)

Geboren in 1941. Deed licentie Geschiedenis aan KU.Leuven in 1962. Nadien leraar aan het Gemeentelijk Sint-Lambertuscollege te Westerlo. Actief in het historisch werk. Gemeentearchivaris van Mol in 1969: archief Mol-Balen-Dessel terug naar Mol. Oprichter Molse Kamer voor Heemkunde en Geschiedenis vzw in 1974.

Publiceerde talrijke boeken en artikels, vooral over Mol en de geschiedenis van de Molse kerkdorpen, Westerlo en de Kempen. Interesse voor kerkelijk-politieke verhoudingen in de 19de eeuw, economische en demografische veranderingen. Hoofdredacteur van het tijdschrift "Molse Tijdingen" sinds 2001. Ging met pensioen eind 2006.

Mertens Kamiel

Geboren te Balen op 18 juli 1943. Technisch Instituut St-Jozef te Geel (1956-1962; industriële wetenschappen A2). Filosofie en theologie aan KU Leuven, Dominicanen Leuven en COPAL Leuven (1962-1966). Sociale Hogeschool Heverlee (1966-1969) Akte bibliothecaris (Leuven-Hasselt 1977?) Bijscholing Koninklijke Bibliotheek Albertina Brussel (1977?) Maatschappelijk assistent, licentiaat vrijetijdsagogiek (VUB 1977-1979), bibliothecaris. Werkzaam in jeugd- en parochiewerk te Balen Sint-Andries (1969-1975). Vervolgens docent en later hoofdbibliothecaris van het Hoger Instituut der Kempen te Geel (1973-2001).

Stichter van de wetenschappelijke uitgeverij Campinia Media vzw aan het HIK te Geel (1983). Voorzitter van de cultuurdienst Campusatie op de campus HIK te Geel; persverantwoordelijke van de KHK Geel. Sinds zijn pré-pensioen medio 2000 verder bedrijvig als auteur en uitgever bij Studium Generale vzw te Balen (stichting 2001).

Bibliografie van Kamiel Mertens

Eigen monografieën

De gilde van den edelen handboog van Sint Sebastiaan te Balen (*samen met Balenaar Alfons Geerts, toen student geschiedenis aan KU Leuven.*)

Balen uithoek der Kempen (*Sociale Hogeschool Heverlee, 1967*)

Kroniek van 30 jaar Jeugdcentrum Biesakker Balen – 1969-1999

Kroniek van 35 jaar Speelpleinen Biesakker Balen vzw (*1960-1994*)

Kroniek van 40 jaar Speelpleinen Biesakker Balen vzw (*1960-1999*)

Kroniek 20 jaar De Schakel vzw Balen (*samen met Guido Lodewijckx*)

Leven en werken van priester Frans Draulans – en de Sint-Andreasparochie in Balen 1956-1984 (*samen met René Geukens*)

De openbare bibliothecaris – Status questiones (*thesis VUB 1979*)

Jeugdhuiswerk in Vlaanderen – Bibliografie (*paper VUB 1977-1978*)

Balen tijdens de Eerste Wereldoorlog (*2008*)

Balen tijdens de Tweede Wereldoorlog (*2004*)

Lancaster ME846 – Mol-Postel 03.09.2006 (*samen met Jane Knox, USA*)

Als redacteur en/of bewerker van:

Watté Marcel – Lexicon van Christus-Ikonen (*bij Campinia Media vzw*)

Watté Marcel – Lexicon van Moeder-Godsikonen Theotókos

Watté Marcel – Ikonen een wereld apart

Opdebeeck – Metalen ikonen – blauwdruk van een verzameling (*cd-rom-bewerking*)

Geboers Andreas – Geschiedenis van Baelen met bijzonderheden over de naburen

Geboers Andreas & Van Olmen F. – De H. Odrada van Balen – haar leven en hare verering

Berghmans Jozef – Kerkelijke bedienaars en hun helpers te Balen – Deel 2

Berghmans Jozef – Balenaren geestelijken – addendum 2001

Berghmans Jozef – Parochiale Verenigingen van Balen Sint-Andreas, delen 1-2-3

Berghmans Jan – Jezus' Blijde Boodschap en het grote probleem vh lijden

Berghmans Jan – Het OT in het licht van het NT – delen 3 & 4

Berghmans Jan – Boek voor iedere zoekende gelovige

Berghmans Jan – Het N.T. – Evangelie van Marcus H9 & H10

Kemps Ferdinand: Balensia / herdruk Balen-Verhalen (*verzameld werk van Ferdinand Kemps*)

Cotvooghel (*H. Geerts*) – Rare vogels

Cotvooghel (*H. Geerts*) – Verhalen van mijn vader

Bierce Ambrose – Satans groot woordenboek

Auland/Draulans – Auland-omnibus

Pastors rapporteren over de Eerste Wereldoorlog in de provincie Antwerpen (*delen 1-2-3*)

Buerbaum Jozef – Gedenkschriften van Janus Droogstoppel 1914-1918

Buerbaum Jozef – Janus Droogstoppel, Antwerps sluikschrijver tijdens de Eerste Wereldoorlog

Waterschoot Eugeen – De Duitschers in de Kempen – Memorandum van den oorlog 1914-1918

Vliebergh Emiel – De Kempen in de 19de en het begin vd 20ste eeuw

Paquay Jan – De Duitse inval in Limburg; Augustus-October 1914

Paquay & de Corswarem – Tongeren gedurende de Duitse bezetting 1914-1918

Coene Judocus/Jansen – Het leven vd H. Maghet Odrada